

Uppföljning av miljö- och klimatprogrammets gröna indikatorer för år 2021

Gröna indikatorer – summering av de gröna indikatorerna

1. Utsläpp växthusgaser i ton per invånare (dataserie juni 2022)

Utsläpp av växthusgaser fortsätter nedåt i kommunen och låg 2020 på 1,16 ton per invånare vilket är en minskning med 8,3 % jämfört med föregående år. Utsläppsstatistiken sammanställs på nationell nivå av RUS och SMHI och släpar efter med ett år. Notera att indikatorn inte redovisar utsläpp från konsumtion av varor som producerats utanför kommungränsen, utrikes flygresor samt elproduktion. På nationell nivå uppskattas denna del bidra med ytterligare cirka 9 ton per invånare i Sverige.

2. Körsträcka med bil (km per invånare)

Körsträcka med bil per kommuninvånare har ökat med 1 % från föregående år. Körsträckan är dock lägre än för år 2019 och kan eventuellt hänvisas till pandemin.

3. Andel nyregistrerade fossilbränsleoberoende fordon i det geografiska området

Förra året var två tredjedelar av de nyregistrerade fordonen fossilbränsleoberoende. Elbilar var dominerande och endast ett fåtal gasbilar och etanolbilar nyregistrerades. En tredjedel var rena elbilar och två tredjedelar laddhybrider.

4. Andel boende med luftkvalitet som överskrider miljökvalitetsmål för luft

Luftkvalitetsberäkningar från 2020¹ visar att 0,097 % av boende i Danderyd är exponerade för halter över miljökvalitetsmålet för partiklar (PM10) där målvärdet är 15 mikrogram per kubikmeter (medelårsvärde). Detta är en kraftig minskning från luftkvalitetskartläggning från 2017 som visade att 1,8 % av boende var exponerade över miljökvalitetsmålet. En möjlig orsak är minskad trafik under pandemiåret 2020. Danderyds kommun utför även egna luftkvalitetsmätningar² med en permanent mätstation vid Danderyds gymnasium samt en mobil enhet som under 2022 mäter vid Mörbyskolan.

5. Antalet cykelpassager vid Stocksundsbron

Allt fler väljer cykeln som transportmedel, vilket tydligt syns vid kommunens cykelräknare. Under 2013 registrerades att 459 114 cyklister passerade Stocksundet, sedan dess har antalet cyklister ökat och förra året passerade 557 007 cyklister. Detta är dock en minskning med 19,2 % jämfört med föregående år. Minskningen beror troligtvis på lång period med växlande vinterväglag samt högre andel distansarbetande under pandemin.

¹ Svealands luftvårdsförbund (SLB) 2020, www.slb.nu/slbanalys/luftforeningskartor/

² Aktuell luftkvalitet i Danderyds kommun danderydluft.se/hem

- 6. Andel fossilenergi av den totala energianvändningen i kommunens verksamhet (byggnader och fordon)**
Fossilbränsleandelen av energianvändningen för kommunens verksamhet avseende byggnader och transporter var 2,6 % år 2021. Den har minskat med knappt 4 % från föregående år vilket är en mindre minskning än året innan. Det beror främst på att oljeanvändningen ökade under 2021 jämfört med 2020 som var en mycket mild vinter. Jämfört med 2019 minskade oljeanvändningen dock.
- 7. Andel skyddad natur (av total landareal)**
Andelen skyddad natur är oförändrad. Kommunen har 157 hektar skyddad natur totalt varav 51 hektar är landareal. Detta motsvarar cirka 1,94 % av kommunens landareal. Inkluderas det av kommunen beslutade naturreservatet Rinkebysocken består cirka 11 % av landarealen av skyddad natur.
- 8. Förändring av antalet uppmätta arter vid drygt 60 mätplatser i kommunen**
Det löpande medelvärdet av antalet räknade arter visar en positiv trend, + 0,8 % jämfört med basåren 2014–2016. Mätningar av varje art görs i treårsintervaller. 2018 fåglar, 2019 dagfjärilar, 2020 växter, osv. Medelvärde används eftersom variationer förekommer under helt naturliga förhållanden. 2021 års räkning gav 64 fågelarter vilket är 11 % lägre jämfört med basåret 2015 där 72 arter påträffades. Danderyds kommun ligger i framkant i arbetet med arbetet för ett rikt djur och växtliv och genomför ett flertal åtgärder. Arbetet har uppmärksamats och studiebesök har tagits emot för att bland annat visa principen bakom Danderyds växelslätterängar för Länsstyrelsen samt grannkommuner.
- 9. Andel kustnära vatten som uppfyller EU:s vattendirektiv**
Inget av kommunens fyra ytvattenförekomster klarar miljö kvalitetsnormerna enligt EU:s vattendirektiv. Rösjön, uppnår "god ekologisk status". Edsviken samt Lilla och Stora Värtan har tilldelats "otillfredsställande" eller "måttlig" ekologisk status och har övergödningsproblematik. Danderyds ytvattenförekomster har tilldelats "ej god kemisk status". Halterna av kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyletrar (PBDE) överskrider i Sveriges samtliga vattenförekomster till följd av atmosfärisk deposition. Dock har alla vattenförekomster i Danderyd ytterligare mellan 1–5 ämnen som överskrider önskvärda nivåer.
- 10. Andel vattenprover vid badplatser med tjänlig kvalitet utan anmärkningar**
Under sommaren år 2021 gjordes 37 provtagningar och samtliga visade resultatet att vara tjänliga utan anmärkning, vilket gav ett resultat på 100 % av vattenprover vid badplatser med tjänlig kvalitet utan anmärkningar.
- 11. Antal påstigningar på kollektivtrafik i kommunen**
Danderyd hade 37 000 påstigande i kollektivtrafiken år 2020 under en vintervardag, vilket kan jämföras med 58 300 påstigande per dag år 2019. Detta motsvarar en kraftig minskning på 36,5 %. Minskningen kan direkt härledas till effekter av distansarbete och val av andra transportslag under pandemiåret 2020.

12. Antal publika ladduttag

Under 2021 fanns det 139 publika ladduttag, varav två är för snabbbladdning av fordon. En ökning från förra året med 18 %. De flesta av de publika ladduttagen finns i garaget i Mörby centrum. Under 2022 blev det möjligt för externa aktörer att anmäla intresse för att installera ladduttag på kommunens mark. Flera aktörer har gjort intresseanmälningar och installation förväntas påbörjas under 2023.

13 (a) Mängd kommunalt avfall insamlat ämnat för materialåtervinning (kg per invånare)*

År 2021 samlades 105 kg in per person i Danderyds kommun. En minskning av restavfallsmängderna och ökad mängd materialåtervinning bör ses som något positivt.

Denna indikator omfattar förpackningar och tidningar, elavfall, batterier, metallavfall, wellpapp samt däck utsorterat gips, planglas, plast, textilavfall och övrigt grovavfall. Det är således inte den faktiska mängden som verkligen materialåtervinns som visas utan insamlad mängd. (*Benämningen av indikatorn har ändrats för att vara mer korrekt och bättre spegla avfall webb.)

13. (b) Andel kommunalt avfall insamlat för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling

Andelen ökade 2021 jämfört med de två åren dessförinnan och ligger nu på 43 %. En ökad andel av denna indikator ses som positiv eftersom det innebär att andelen ämnat för materialåtervinning har ökat jämfört med det som är tänkt att gå till förbränning och deponi. Matavfall är ett målområde i kommunens nya avfallsplan. Avfallsverksamheten arbetar fokuserat på en ökning av kunder med matavfallssortering varvid förväntan finns på att denna post ökar ännu mer framöver. Att förebygga matsvinn är också en del i arbetet.

Denna indikator omfattar andel ämnat för materialåtervinning av total mängd kommunalt avfall och omfattar förpackningar och tidningar, matavfall, frityrfett, elektriskt och elektroniskt avfall, batterier, metallavfall, wellpapp samt däck, kommunplast, textilavfall och övrigt grovavfall. Även denna post visar vad som samlats in ämnat att gå till materialåtervinning och inte den faktiska materialåtervinningen.

14. Andel inköpta ekologiska livsmedel i organisationen

Andelen inköp av ekologiska livsmedel i organisationen har minskat till 28 % år 2021 vilket kan jämföras med 31 % för år 2020. Att andelen ekologiska inköp har minskat beror främst på rådande världsläge med stigande livsmedelspriser. Andelen inköp av svenska råvaror har också ökat vilket även det bidragit till höjda kostnader.

15. Andel förskolor och skolor som är med i Grön Flagg

Danderyds kommun har tre grundskolor och sex förskolor registrerade hos Håll Sverige Rent som administrerar Grön Flagg i Sverige. Detta innebär att 18 % av kommunens grundskolor och förskolor är med i Grön Flagg.

16. Andel kommunala storkök som är miljödiplomerade

Innan kedjecertifiering av storköken påbörjades 2018 låg andelen miljödiplomerade storkök på cirka 16 %. Sedan år 2018 har andelen miljödiplomerade (KRAV-certifiering) storkök ökat markant. År 2021 är den hittills högsta noteringen med 93 % av storköken miljödiplomerade, vilket motsvarar en kraftig höjning jämfört med noteringen år 2020 med 82 %.

17. Andel boende i Danderyd där riktvärden för buller från väg- och spårtrafik överskrids

Dygnsvärdet för buller, den så kallade ekvivalentnivån, visar att 23,6 % av de boende i kommunen bor i ett område där riktvärdet 55 dBA (Leq) vid fasad, överskrids. Här är den dominerande bullerkällan statliga vägar. Maxvärdet för buller uppkommer vid tillfällig förhöjd ljudnivå, till exempel när en lastbil eller ett tåg passerar. I Danderyd överskreds riktvärdet, som ligger på 70 dBA (Max) vid fasad, för 35,2 % av de boende. Den dominerande bullerkällan för maxnivåer kommer från kommunala vägar. Bullerkartläggning görs cirka vart femte år, de uppgifter som anges utgår från kommunens senaste kartläggning år 2019.